

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 81 /08-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. marca 2008 prerokoval sťažnosť J. K., S., zastúpeného advokátom JUDr. D. K., S., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Senica č. k. 9 C 45/96-244 z 19. februára 2007 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 11 Co 120/2007-277 z 12. decembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 21. februára 2008 doručené podanie J. K., S. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. D. K., S., ktoré bolo označené ako „*Podnet na začatie konania pred Ústavným súdom SR podľa § 18 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z.*“.

Ústavný súd napriek tomu, že sťažovateľ označil svoje podanie ako podnet, ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2001 zrušený ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z., posúdil podanie

sťažovateľa z hľadiska jeho obsahu ako sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy rozsudkom Okresného súdu Senica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 45/96-244 z 19. februára 2007 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 120/2007-277 z 12. decembra 2007.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Ja J. K. som fyzická osoba, ktorej práva boli vážnym spôsobom porušené. Boli porušené moje základné ľudské práva menovite právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Postupom Okresného súdu v Senici v konaní 9 C 45/96 a Krajského súdu v Trnave v konaní 11 Co 120/2007 mi bolo znemožnené domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva. Toto mi bolo znemožnené tým, že oba súdy odmietli vykonať dôkaz, ktorý som navrhol. Tým mi znemožnili preukázať skutočný stav veci a nesprávnym rozhodnutím ma zbavili možnosti domáhať sa náhrady škody, ktorá mi nepochybne bola spôsobená. Uvádzam, že som utrpel veľmi vážny úraz, v dôsledku ktorého som úplne invalidný, navyše pripútaný k invalidnému vozíku a úplne odkázaný na pomoc mojej rodiny, najmä matky.

Okresný súd v Senici napadnutým rozsudkom 9 C 45/1996 rozhodol už tretíkrát tak, že zamietol môj návrh proti odporcovi Slov. republika zast. Ministerstvom obrany SR na zaplatenie náhrady škody v celom rozsahu a zaviazal ma nahradiť odporcovi trovy konania v sume 1.407.- Sk.

Tento rozsudok som napadol odvolaním zo dňa 4. 4. 2007. Napadnutému rozsudku som okrem iného vytýkal, že súd zamietol môj návrh na znalecké dokazovanie, ktoré som navrhol na pojednávaní pred Okr. súdom Senica dňa 19. 2. 2007 /str. 5, ods. 3 odvolania zo dňa 4. 4. 2007/.

Napriek týmto mojim výhradám a návrhu však Krajský súd v Trnave rozsudkom 11 Co 120/2007 zo dňa 12. 12. 2007 napadnutý rozsudok potvrdil. „

Sťažovateľ uvádza chyby, ktorými označené všeobecné súdy porušili jeho právo na súdnu ochranu:

„1. Neúplne zistili skutkový stav veci, pretože nevykonali navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Nenariadili znalecké dokazovanie, ktoré som navrhol na pojednávaní pred OS Senica 19. 2. 2007. ...

2. Obidva súdy vo svojich rozsudkoch dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď neposúdili zhoršenie môjho zdravotného stavu ako dôsledok oneskorenej pomoci zo strany odporcu, hoci znalecký posudok... toto moje tvrdenie jednoznačne dokazuje. ...

3. Rozhodnutia oboch súdov vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď úraz, ktorý som utrpel v noci z 30. 4. na 1. 5. 1993 nekvalifikovali ako úraz pracovný a teda nepriznali mi náhradu škody, čím porušili moje ústavné právo na súdnu ochranu a znemožnili mi tak domôcť sa práva na náhradu škody.

Uvádzam, že v tejto veci prvýkrát Okresný súd v Senici rozhodol rozsudkom 9 C 45/90 zo dňa 8. 12. 1999, ktorým môj návrh zamietol. Proti tomu rozsudku som podal odvolanie dňa 2. 2. 2000. Na základe môjho odvolania bol tento rozsudok zrušený uznesením Krajského súdu v Trnave 9 Co 159/00 zo dňa 28. 4. 2000 a vec bola vrátená Okresnému súdu v Senici na ďalšie konanie.

Druhýkrát Okresný súd v Senici rozhodol rozsudkom 9 C 45/06 zo dňa 26. 5. 2003, ktorým môj návrh znovu zamietol. Proti tomuto rozsudku som podal odvolanie dňa 8. 7. 2003. Na základe môjho odvolania bol tento rozsudok zrušený uznesením Krajského súdu v Trnave 11 Co 216/03 zo dňa 15. 12. 2003 a vec bola opätovne vrátená Okresnému súdu v Senici na ďalšie konanie.

Tretíkrát rozhodol Okresný súd v Senici napadnutým rozsudkom 9 C 45/ 1996 zo dňa 19. 2. 2007 znovu tak, že zamietol môj návrh. Proti tomu rozsudku som podal odvolanie 5. 4. 2007. Krajský súd v Trnave rozsudkom 11 Co 120/2007 zo dňa 12. 12. 2007 napadnutý rozsudok OS Senica potvrdil.

Stále tvrdím, ... že úraz, ktorý som utrpel v noci z 30. 4. na 1. 5. 1993, teda počas výkonu základnej vojenskej služby, je úrazom pracovným. (...)

... Túto základnú otázku však napadnutý rozsudok posúdil nesprávne. Z dokazovania je zrejmé, že som 1. 4. 1992 nastúpil výkon vojenskej služby a túto som v kritickom čase vykonával vo Vojenskom útvere v S.. Tiež je zrejmé, že dňa 1. 5. 1993 som mal pri príležitosti slávnostnej vojenskej prisahy nových vojakov predávať občerstvenie. Pri tejto

príležitosti som musel byť slávnostne oblečený, čo znamenalo, že musím mať oblečenú bielu košeľu. Keďže túto bielu košeľu som mal doma /základnú vojenskú službu som vykonával v mieste svojho bydliska v Senici/, prikázal mi môj priamy nadriadený major ., aby som si pre túto košeľu išiel domov. Pri spiatočnej ceste do kasárni z domu sa mi stal úraz, ktorý je predmetom sporu.

Odporca tvrdí, že v mojom prípade išlo o vychádzku určenú na regeneráciu mojich síl a ja tvrdím, že išlo o plnenie služobných povinností navyše na rozkaz priameho nadriadeného. Súdy sa v tejto veci priklonili na stanovisko odporcu.

Svoj právny názor v tejto otázke oba súdy opreli o výpoveď svedka majora V., ktorý až na otázku právneho zástupcu odporcu uviedol, že vychádzku mohol poskytnúť len na regeneráciu síl. (...)

... Mám za to, že z výsledkov dokazovania ako aj z vojenských predpisov je zrejmé, že sa jednalo o úraz pracovný. Ak napadnutý rozsudok tvrdí, že tomu tak nie je, tak jednak vec nesprávne posúdil a jednak /a to hlavne/ porušil moje ústavné právo na súdnu ochranu.

... Odporca mi rozhodne spôsobil škodu porušením právnych povinností a nezbavil sa zodpovednosti tým, že by preukázal, že škodu nezavinil. Určite bolo preukázané a to objektívnym dôkazom – znaleckým posudkom, že som škodu utrpel v dôsledku neposkytnutia včasnej pomoci, teda porušením právnej povinnosti zo strany odporcu. ... Mám za to, že súd mal nechať vyhotoviť znalecký posudok o bolestnom a sťaženi spoločenského uplatnenia. Vyhotovenie tohto posudku som navrhol na pojednávaní 19. 2. 2007, ale tento môj návrh súd zamietol. Súd nevykonal navrhnutý dôkaz a neúplne zistil skutkový stav, čím porušil moje ústavné právo na súdnu ochranu.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Rozsudkom Okresného súdu v Senici 9 C 45/96 zo dňa 19. 2. 2007 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave 11 Co 120/2007 zo dňa 12. 12. 2007 bolo porušené právo J. K. na súdnu ochranu zakotvené v čl. 46 Ústavy SR.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia orgánu štátu) v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05).

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 9 C 45/96-244 z 19. februára 2007, ako aj rozsudkom krajského súdu č. k. 11 Co 120/2007-277 z 12. decembra 2007, ktorým bol potvrdený označený rozsudok okresného súdu. Aj keď sťažovateľ neoznačil presne, porušenie ktorého

základného práva upraveného v čl. 46 ústavy namieta, z obsahu sťažnosti vyplýva, že namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

K porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy malo dôjsť rozsudkom okresného súdu č. k. 9 C 45/96-244 z 19. februára 2007 tým, že zamietol návrh sťažovateľa na náhradu škody na zdraví s trvalými následkami za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia z pracovného úrazu utrpeného 30. apríla 1993 a náhrady škody za stratu na zárobku, a rozsudkom krajského súdu č. k. 11 Co 120/2007-277 z 12. decembra 2007 tým, že prvostupňový rozsudok potvrdil.

Podľa ústavy je systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z toho vyplýva, že ústavný súd zásadne nemá právomoc rozhodovať o návrhoch, o ktorých je oprávnený podľa platných právnych predpisov rozhodovať iný (všeobecný) súd.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa okresným súdom ústavný súd vychádzajúc zo zásady subsidiarity vyjadruje v čl. 127 ods. 1 ústavy konštatoval, že vo veci sťažovateľa je tu ešte všeobecný súd (odvolací súd), ktorý je oprávnený a povinný rozhodovať o tom, či došlo alebo nedošlo k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva okresným súdom tak, ako to tvrdí v sťažnosti. Sťažovateľ tým, že podal odvolanie proti označenému rozsudku okresného súdu, sám uznal, že má k dispozícii opravný prostriedok v systéme všeobecného súdnictva. Vychádzajúc z týchto záverov ústavný súd nezistil žiadny ústavný dôvod na to, aby sa v tejto veci neriadil princípom subsidiarity, a preto aplikujúc čl. 127 ods. 1 ústavy a podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie čl. 46 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 9 C 45/96-244 z 19. februára 2007 pre nedostatok svojej právomoci.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou konštatuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a uplatňovania s ústavou, resp s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov len v prípade, ak v konaní, ktoré predchádzalo ich vydaniu, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 82/04).

Z tohto hľadiska ústavný súd posúdil rozsudok krajského súdu č. k. 11 Co 120/2007-277 z 12. decembra 2007 ako súdu odvolacieho, ktorým tento súd potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 9 C 45/96-244 z 19. februára 2007 a ktorým malo dôjsť podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol:

„Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. b/ O. s. p. v medziach odvolania celú vec (keď okrem výslovného napadnutia rozsudku vo veci samej i v časti trov konania účastníkov rozhodnutia o trovách účastníkov aj štátu mali povahu výrokov rozsudku závislých na rozhodnutí vo veci samej) a dospel k záveru, že po odstránení pochybností o osobe žalovanej (vytknutých uznesením krajského súdu z 15. 12. 2003)

tenoraz napadnutý rozsudok treba považovať za vecne správny, keď súd prvého stupňa zistil skutkový stav v miere dostatočnej pre rozhodnutie (a tiež umožnenej návrhmi účastníkov na dôkazy) a vec i správne posúdil po právnej stránke.

Predovšetkým totiž odvolací súd ani po doplnení dokazovania okresným súdom po vydaní v poradí druhého zrušujúceho uznesenia súdu krajského nevidí žiaden dôvod ustupovať od názoru, podľa ktorého obsahom vykonaných dôkazov v ich súhrne charakter úrazu žalobcu ako úrazu pracovného preukázaný nebol. To inak muselo platiť bez ohľadu na znenie ustanovení príslušného vojenského predpisu (citovaného už súdom prvého stupňa a upravujúceho vyšetrowanie a odškodňovanie úrazov a chorôb z povolania), pretože i ak by sa pristúpilo na výhrady žalobcu k hodnovernosti niektorých svedeckých výpovedí (najmä mjr. J .V. a časti účelu vychádzky, počas ktorej žalobca utrpel úraz), nespochybniteľným bolo, že žalobca už v čase po návšteve miesta svojho bydliska (majúcej podľa neho za cieľ prinesenie si odtiaľ bielej košeľe a plášťa) sa zastavil v pohostinstve, kde sa prinajmenšom určitý čas zdržal a konzumoval tam (čo aj v ním tvrdenej len obmedzenej miere) alkoholické nápoje a tu by tak bolo treba i v prípade vyhodnotenia odchodu žalobcu domov ako cesty súvisiacej s plnením služobných povinností usudzovať na prerušenie takejto súvislosti práve nedostatkom plynulého pokračovania žalobcu v ceste do kasárni (pričom k úrazu došlo až po návrate žalobcu z pohostinstva, teda potom, čo by za riadneho chodu vecí mali byť odevné súčasti prinášané si z domova spolu so žalobcom už v kasárňach).

Podmienky tzv. pracovnoprávnej zodpovednosti žalovanej (Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, pozn.) za škodu na zdraví utrpene žalobcom tak splnené neboli a do úvahy by tak prichádzala nanajvýš občianskoprávna zodpovednosť za škodu a to buď v okresnom súdom uvádzanej podobe všeobecnej zodpovednosti za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti (§ 420 ods. 1 a 3 O. s. p.), resp. prípadne i v podobe porušenia povinnosti predchádzania škodám, teda tzv. prevenčnej povinnosti (§ 415 O. z.); odvolací súd však zhodne so súdom prvého stupňa mal za to, že ani o prípad takejto preukázateľnej zodpovednosti žalovanej v prejednávanvej veci nešlo.

... Za opísanej situácie preto záver súdu prvého stupňa o tom, že v prejednávanvej veci nebola bezpečne preukázaná žiadna z foriem možnej zodpovednosti žalovanej za škodu na zdraví žalobcu, bolo treba považovať za správny a z toho potom musel vyplývať i ďalší záver, podľa ktorého žaloba v prejednávanvej veci nemohla mať nádej na úspech.

Ak preto súd prvého stupňa takúto žalobu i ostatným napadnutým rozsudkom zamietol a za správne bolo potrebné považovať aj jeho rozhodnutie o trovách konania účastníkovi štátu, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vecne správny ako celok podľa § 219 O. s. p. potvrdil.“

Ústavný súd po posúdení odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu, pretože krajský súd sa vyrovnal s námietkami sťažovateľa, ktoré sú z veľkej časti totožné s tými, ktoré uplatnil aj na ústavnom súde.

Ústavný súd vo svojej stabilnej judikatúre uvádza, že postup a rozhodnutie súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy, nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Za porušenie základného práva pritom nemožno považovať neúspech v konaní. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania, preto nie je možné považovať nevyhovenie návrhu v konaní pred všeobecným súdom za porušenie tohto práva (I. ÚS 3/97).

Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi rozsudkom krajského súdu č. k. 11 Co 120/2007-277 z 12. decembra 2007 a namietaným porušením (resp. odoprením či odňatím) práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, odmietol jeho sťažnosť v tejto časti po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa ako celok, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2008